

Opinia recenzenta dotycząca pracy doktorskiej mgr Justyny Staśkiewicz-Jonak, sporządzona w związku z Jej przewodem doktorskim w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki piękne, wszczętym przez Radę Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Według większości artystów oraz teoretyków sztuki malarstwo stanowi dyscyplinę sztuk plastycznych, polegającą na nanoszeniu malatury za pomocą pędzli lub innych narzędzi na podobrazie. Oddziałuje ono na widza głównie poprzez relacje kolorystyczne, formalne i fakturowe, występując na płaskiej powierzchni. Jednak nic nie powinno stać na przeszkodzie, żeby klasyczną formułę obrazu poszerzyć o nowe środki wyrazu, dając szansę malarzowi rzeźbić, tworzyć plakaty, kręcić filmy itp. Z resztą sięgając do historii sztuki można znaleźć wiele przykładów osobowości artystycznych zgłębiających obszary kreacji autorskich na różne sposoby (Michał Anioł, Leonardo da Vinci, Stanisław Wyspiański, Witkacy). Każdą twórczą propozycję należy docenić o ile jest szczerą i prawdziwą, niezależnie od tego jaką została wykonana technika.

Pani mgr Justyna Staśkiewicz-Jonak swoją pracę doktorską zatytułowała lapidarnie „Impresje”. Treść pracy zgodna jest z jej tytułem. Składają się na nią: część teoretyczna, w której porusza zagadnienia związane z historią impresjonizmu, technik malarskich, rzeźbiarskich i ceramicznych oraz część praktyczna, przedstawiona w formie dokumentacji fotograficznej. Spis prac stanowiących praktyczną część pracy zawiera aż 23 pozycje. Są to głównie obrazy wykonane w technice olejnej trwałej, obrazy ceramiczne a także rzeźby pełne. Uzupełnienie stanowi instalacja składająca się również z ceramicznych form. Wykonując swoje prace w różnych technikach Autorka próbuje zmierzyć się z pytaniem czym jest w współczesnie „obraz”. Obraz oddziałujący na widza jako konkret fizyczny może zawierać w sobie i powinien jednocześnie elementy metafizyczne, które inaczej „funkcjonują” w klasycznym przedstawieniu malowanym laserunkowo na płótnie, inaczej zaś w barwnej materii szklonej powierzchni ceramicznej, a jeszcze inaczej w strukturze faktur form przestrzennych. Ważne jest to, żeby próbować w tych różnorodnych propozycjach formalnych i technologicznych znaleźć „wspólny mianownik stylistyczny” odzwierciedlający osobowość artystyczną Autorki, na którą składa się z pewnością jej indywidualna wrażliwość oraz przemyślenia związane ze zgłębianiem tajemnic sztuki. W swoich rozważaniach teoretycznych pisze Ona: „Współcześnie forma w malarstwie może być między innymi wynikiem czystej koncepcji plastycznej. Nie jest rozstrzygające, skąd wypływa, czy z przywiązania do tradycji malarskich, czy też z poszukiwania nowych środków wyrazu; w każdym przypadku prowadzi do zbudowania wypowiedzi, którą możemy określić jako obiekt sztuki”. Sporo miejsca poświęca również zagadnieniu określonymu w temacie tj. impresyjności, kodyfikującej jej osobisty język wypowiedzi twórczej, odzwierciedlający jej wrażliwość, warunkującą proces postrzegania i malarską interpretację, mającą już na tym etapie drogi twórczej wyraźnie indywidualne cechy. Zagadnienia impresji ściśle wiąże z korelacją wrażeń wizualnych z dźwiękowymi, opartymi o harmonie oddziałujące w pierwszym przypadku poprzez wzajemne relacje barw, rytmów, dominant i akcentów, a drugim poprzez dźwięki mające swoje brzmienie i akordy w określonym czasie i przestrzeni. Zarówno zmysłowe doznania wizualne jak również i dźwiękowe mają według niej budować nastrój, działać kojąco i relaksująco na odbiorcę.

W części praktycznej pracy Autorka przedstawiła reprodukcje wykonanych w różnych technikach, których cechą wspólną zdaje się być impresyjność. Wnikliwy obserwator ma

szansę odnaleźć i „odczytać” w nich jej osobowość, wrażliwość i charakter. Prace malarskie inspirowane motywami pejzażowymi poprzedza szkicowymi studiami konkretnych miejsc, krajobrazów górskich i jezior, które interpretacyjnie przetwarza jako kadry kompozycyjne, nawiązujące nie całkiem dosłownie do realnych pierwowzorów. Swoiste „oczyszczenie” formy i układu krajobrazowego zmusza ją do syntetyzowania podziałów kompozycyjnych, gdzie przeważają układy horyzontalno-wertykalne w krajobrazach nizinnych, w górskich zaś diagonalne. Autorka przedstawia swe odniesienie do realnej rzeczywistości jako wrażenie, przetworzone w subtelna, wewnętrzną grę emocji i uczuć związanych z Jej przeżyciem obecności w konkretnym miejscu. Stroni od dosłowności ikonograficznej, posługując się kodyfikacją bliską abstrakcyjnej, wręcz minimalistycznej, istniejącej we wzajemnych relacjach formalnych, barwnych i fakturowych. Zmusza do otwarcia się, myślenia, a jednocześnie „wczytania się” w Jej nastrój i stan psychiczny. Obrazy zatytułowane: Przejście, Tryptyk górski, Drapieżna zieleń, Kiedy przyglądam się, Wieczór na jeziorze, Impresja, Niegocin, oprócz subtelnej tkanki piktoralnej światła powstałego z nawarstwień laserunków zdradzają wyraziste nawiązania do motywów inspiracyjnych. Góra, szczelina, las, jezioro są po prostu „czytelne”. Z kolei prace o tytułach: Z sympatii do, Tafle są zdecydowanie bardziej odrealnione, na korzyść abstrakcyjnej syntezy, gdzie krajobraz pozostaje w domyśle, a tytułowa impresyjność jawi się w powtórzeniach tych samych kadrów i samej malaturze, traktowanej prawie pointylistycznie. Psychofizjologiczne własności barw odzwierciedlają Jej nastroje, występujące w relacjach tonalnych, chromatycznych i monochromatycznych.

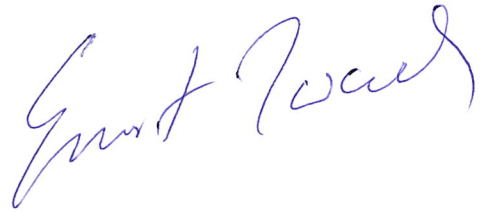
Wyraźne nawiązania do źródeł inspiracji są też widoczne w Jej miniaturowych pracach ceramicznych, gdzie motyw jest również widoczny, ale ważniejsza od niego staje się materia barwionego szkliwa. W owych ceramicznych szkicach na plan pierwszy wysuwa się rola przypadku, dzięki któremu powstają takie a nie inne relacje kolorystyczne i formalne. Jednak w tych pracach obecna jest też wyraźna ingerencja autorska, rozumiana jako gest, ślad indywidualny i niepowtarzalny, zostawiający obraz pomiędzy abstrakcją organiczną, a aluzyjną realnością.

Swoistym dopełnieniem i wzbogaceniem całości pracy są trójwymiarowe formy rzeźbiarskie, w których przede wszystkim istotny jest kształt oraz struktura powierzchni. Odmienne od pejzażowych obrazowań mają one wyraźne analogie do form antropomorficznych. W okazałych rozmiarach rzeźbie, zatytułowanej „Ona” można zobaczyć zarys nosa, oczodołów i ust. Dyptyk „Dialog” to niejako rozmowa pomiędzy kobietą i mężczyzną. Z kolei instalacja rzeźb ceramicznych, nosząca tytuł „Ławica” stanowi multiplikację podobnych elementów, dających złudzenie przestrzeni poprzez rytmizację.

Reasumując. W swoich działaniach twórczych Autorka dokonuje niejako ikonizacji rzeczywistości, ponieważ Jej przedstawienia obrazowe stanowią swoistą mediację pomiędzy świadomością a światem realnym. Owa świadomość dokonuje takich a nie innych wyborów urzeczywistniających obraz jako konkret malarski, występujący na płaszczyźnie lub w przestrzeni. Obraz stanowiący kadr realnej rzeczywistości, przetworzonej interpretacyjnie w indywidualnym charakterze. W Jej malarstwie ważny jest nastrój pokazany w kunsztowny sposób (co jest widoczne w sposobie kładzenia farby), trafny pod względem technologicznym. Realną rzeczywistość ikonograficznie przetwarza, wzbogacając o własne przemyślenia związane z ulotnością codzienności, którą pragnie zachować jako obraz. W realizacji zamierzeń ważny jest dla niej proces twórczy, rozpoczynający się od fascynacji motywem, który szkicowo utrwała, a następnie opracowuje jako autonomiczny byt twórczy. Istotną wartością pracy jest fakt, iż widoczne są w niej próby poszukiwania, określania i wyrażania własnej osobowości artystycznej poprzez różne techniki.

Biorąc pod uwagę zestaw prac malarskich oraz form ceramicznych, spójnych stylistycznie, związanych z tematem pracy doktorskiej autorstwa mgr Justyny Staśkiewicz-Jonak, w moim przekonaniu stanowiących autorską wartość, pogłębioną refleksją teoretyczną, dotyczącą

zagadnień estetycznych i technologicznych należy uznać, iż spełnia ona wymogi proceduralne i merytoryczne uprawniające Ją do otrzymania stopnia doktora w dziedzinie sztuk plastycznych, dyscyplinie sztuki piękne, zgodnie z Ustawą z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Gustaw P...' with a stylized, cursive script.